

Związek Powiatów Polskich, po zapoznaniu się ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów zaprezentowanym 13 sierpnia 2024 r. oraz po wewnętrznej dyskusji z udziałem Członków Zarządu, Członków Komisji Rewizyjnej, Przedstawicieli Konwentów Powiatów z poszczególnych województw oraz przedstawicieli ZPP w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Zespole ds. Systemu Finansów Publicznych, wyraził zdecydowane negatywne stanowisko wobec projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (JST).

ZPP przedstawił swoje główne zastrzeżenia dotyczące proponowanych zmian.

Główne zarzuty ZPP wobec projektu:

- **Brak stabilności finansowej powiatów**

ZPP zwraca uwagę, że projekt ustawy nie zapewnia stabilności finansowej jednostkom samorządu terytorialnego. Dane przedstawione przez Ministerstwo Finansów wskazują, że aż 73% powiatów będzie zależnych od wsparcia z rezerwy dochodów, aby osiągnąć minimalne poziomy dochodów przewidziane w projekcie ustawy. Brak mechanizmu waloryzacji tych kwot może prowadzić do pogorszenia sytuacji finansowej powiatów w przyszłości.

- **Luka w finansowaniu zadań oświatowych**

Projekt ustawy nie przedstawia żadnej strategii wyjścia z narastającej luki finansowej w zadaniach oświatowych. ZPP wskazuje, że samorządy, mimo formalnej odpowiedzialności za zadania oświatowe, mają ograniczone możliwości decyzyjne, a obecne propozycje jedynie pogłębią problem.

- **Kryzys kadrowy i płacowy w samorządach**

Z danych GUS wynika, że pracownicy starostw są najgorzej wynagradzaną grupą w administracji publicznej. ZPP krytykuje brak rozwiązań w projekcie ustawy, które miałyby na celu poprawę tej sytuacji, także w obliczu planowanego wzrostu płacy minimalnej.

- **Niespełnione potrzeby finansowe JST**

ZPP zauważa, że projekt ustawy nie uwzględnia rzeczywistych potrzeb finansowych JST, a jedynie możliwości wydatkowe budżetu państwa. Dotyczy to zarówno finansowania oświaty, jak i innych ważnych zadań, takich jak ochrona środowiska.

- **Nowy system zmniejszania dochodów**

ZPP sprzeciwia się zamianie tzw. janosikowego na tzw. „zbójcekie”, co w praktyce oznacza wprowadzenie systemu, który nie zasila mniej zasobnych samorządów, a jedynie zmniejsza dochody bogatszych jednostek.

- **Brak stabilności finansowej JST**

Projekt ustawy nie gwarantuje stabilności finansowej JST. Szczególnie niepokojący jest mechanizm ponownego obliczania potrzeb wydatkowych, który może prowadzić do nieprzewidywalnych skutków finansowych dla samorządów.

- **Brak rozwiązań dotyczących dotacji celowych**

ZPP wskazuje na długotrwały problem niedoszacowania wysokości dotacji celowych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Związek krytykuje brak mechanizmów waloryzacji oraz zasady ustalania tych dotacji w projekcie ustawy.

- **Problemy związane z domami pomocy społecznej**

Projekt ustawy nie przewiduje zmian w finansowaniu pobytu w domach pomocy społecznej dla osób przebywających na tzw. starych zasadach, co jest problemem, który ZPP od lat stara się rozwiązać.

- **Niedopuszczalny tryb pracy nad projektem**

ZPP krytykuje sposób i tryb pracy nad projektem ustawy, podkreślając, że strona samorządowa proponowała wprowadzenie ustawy epizodycznej, która pozwoliłaby przetestować nowe rozwiązania w praktyce.

Związek Powiatów Polskich wzywa do rewizji projektu ustawy, uwzględniając zgłaszane od lat przez samorządy problemy oraz konieczność zapewnienia stabilności finansowej jednostek samorządu terytorialnego. W przeciwnym razie, jak wskazuje ZPP, ustawa ta może przynieść poważne konsekwencje dla funkcjonowania samorządów w Polsce.

Pełna treść stanowiska dostępna jest [TUTAJ](#).